

Suriye Ülke Raporu 2021

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	5
3. DIŞ TİCARET.....	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	12
EKLER:.....	15

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Yüzölçümü	185.180 km ²
Yönetim Şekli	Sosyalist Demokratik Halk Cumhuriyeti
Nüfus	17,6 milyon (EIU – 2022 tahmini)
Resmi Dili	Arapça
Din(**)	%86 Müslüman (%60'ı Sünni, %16'sı Alevi), %12 Hıristiyan, %2 (Şii, Dürzi)
Başkent	Şam
Başlıca Şehirleri	Halep 3,2 milyon, Rif Şam 2,8 milyon, Şam 2,2 milyon, Hama 2,1 milyon, İdlip 2,1 milyon, Humus 1,7 milyon, Deyrizor 1,2 milyon, Haseke 1,2 milyon, Lazkiye 1,2 milyon, Dera 992.000, Rakka 919.000, Süveyde 364.000, Kuneytire 81.000, Tartus 80.000 (kişi)

* Dünya Bankası (yaklaşık 5 Milyonun üzerinde Suriye vatandaşı iç karışıklıklar nedeniyle çevre ülkelere göç etmiştir.)

Kaynak: Economist Intelligence Unit, Country Report, CIA Fact Book, IMF

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

ABEDA, AFESD, AMF, CAEU, FAO, G-24, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT (signatory), ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, NAM, OAPEC, OIC, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNRWA, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO.

Coğrafi Konum

Akdeniz'in kuzeydoğusunda yer alan Suriye, Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının kesiştiği bir bölgede bulunmaktadır. Coğrafi konumun da etkisiyle Suriye'de beş farklı iklim bölgesi bulunmaktadır. Ülkenin kuzeyindeki Akdeniz'e açılan kıyı düzlüklerinde yağışlı ve ılıman kışlar ile sıcak ve nemli yazlar yaşanmaktadır. Daha içteki kısımlar ise Halep'ten Homs'a kadar çorak düzlüklerden oluşmaktadır. Doğudaki alanlar ve Türkiye ile sınır bölgeleri Türkiye'nin yüksek kesimlerinden yağış almakta olup, bu bölgelerde buğday üretimi yaygındır. Güneyde sert yazların ve kuru kışların yaşandığı çöllere rastlanmakta; Şam ve çevresinde ise Lübnan sınırı boyunca uzanan dağlar ve Golan yükseklikleri bulunmaktadır. Bu alanlarda kışlar soğuk ve yağışlı, yazlar ise kuru ve sıcak geçmektedir. Fırat Nehri Türkiye'den doğmakta, Suriye'nin ortasından geçmekte ve daha sonra Kuzey Irak'a doğru akmaktadır.

Orta Doğu'da yer alan ve Akdeniz'e kıyısı olan Suriye; Türkiye (822 km), Irak (605 km), Ürdün (375 km), Lübnan (375 km) ve İsrail (76 km) ile sınıra sahiptir. Yarı kurak arazilere ve çöllerle kaplı düzlüklerden oluşan Suriye topraklarının %24,8'i ekilebilir araziler, %4,47'si düzenli hasat sağlanan alanlardır.

Siyasi ve İdari Yapı

Suriye başkanlık sistemi ile yönetilmekte olup, başbakan, başbakan yardımcıları ve bakanlar başkan tarafından atanmaktadır. Beşar Esad, 2000 yılında babası Hafız Esad'ın ölümü ile başkanlığa gelmiştir.

Ülkede halk tarafından seçilmiş bir parlamento ve devlet başkanı tarafından atanan bir hükümet görev yapmaktadır. Baas partisi ülkedeki baskın politik gücü oluşturmaktadır.

Suriye'de Mart 2011'de yönetim karşıtı gösteriler şeklinde başlayan olaylar kısa sürede bir iç savaşa dönüşmüştür. Suriye'de iç savaş halen devam etmektedir. Bu süreçte devletin etkinliği, yönetimin ülke toprakları üzerindeki hakimiyeti ve kamu idaresinin işleyişi karmaşık ve tartışmalı bir hale gelmiştir.

Suriye idari bakımdan 14 bölgeye (muhafazat) ayrılmıştır: Halep, Rif Şam, Şam, Hama, İdlib, Humus, Deyrizor, Haseke, Lazkiye, Dera, Rakka, Süveyde, Kuneytire, Tartus'tur.

Nüfus ve İstihdam

Suriye nüfusu 1990-2011 yılları arasında hızla artarak 20 milyonu aşmıştır. Yarım milyon Filistinlinin ve 1-1,4 milyon Iraklı'nın da Suriye'ye sığınması nüfus artışını hızlandırmıştır. Ancak Mart 2011'de başlayan ve sonrasında iç savaşa dönüşen çatışmalar sebebiyle çevre ülkelere sığınanların sayısı 5 milyonu aşmıştır. 2011 yılında 21,8 milyona ulaşan nüfus 2013'te 20 milyona kadar gerilemiştir. Son tahminler Suriye nüfusunun 17,6 milyon civarında olduğu yönündedir.

Geniş yüzölçümüne rağmen, nüfusun yaklaşık %78'i en büyük 7 kentte yaşamaktadır. Önemli şehir merkezleri başkent Şam ve güneydeki Halep'tir. Diğerleri ise sanayi kentleri olan Humus ve Hama ile liman kentleri Lazkiye ve Tartus'tur.

Ülkede yaşanan iç savaş ekonomik faaliyetleri önemli ölçüde sekteye uğratarak istihdamda da ciddi oranlarda kayba yol açmaktadır. Ülkede işsizliğin %50'nin üstünde olduğu varsayılmaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2017	2018	2019	2020	2021	2022*	2023*
Nominal GSYİH (milyar dolar)	22,1	26,2	34,5	32,0	24,9	44,3	70,1
GSYİH Artışı (%)	-1,5	2,7	4,8	-10,5	-2,9	0,2	1,9
Nüfus (milyon)	-	-	-	-	16,9	17,1	17,5
Kişi Başı GSYİH (\$) (Satın Alma Gücü Paritesi)	3.893	4.128	4.371	3.861	3.937	4.058	4.144
Tüketici Fiyat Enflasyonu (%)	19,4	0,9	13,4	114,2	98,3	121,5	63,2
Cari ödemeler dengesi	-2.567	-3.336	-2.456	-2.263	-3.320	-4.693	-4.029

(*) Tahmini veriler

Kaynak: EIU

Geçmişte merkezi planlı bir ekonomik sisteme göre yönetilen ve 2000 yılından itibaren serbest piyasa ekonomisine geçiş sürecine giren Suriye'nin temel gelir kaynakları petrol, dış yardımlar, yurt dışında çalışan Suriyeli işçilerin döviz gelirleri ve tarımdır. Petrol ihracatı, toplam ihracat gelirlerinin üçte ikisini ve bütçe gelirlerinin yarısını oluşturmaktadır. Petrol dışı sanayi; kimyasal, kauçuk, plastik, tekstil, deri ve gıda işleme alanlarında yoğunlaşmaktadır. Hizmetler sektörü içinde özellikle turizm, hızlı bir gelişim sergilemiştir. Ülkedeki büyük sanayi şirketlerinin çoğu devlet tarafından işletilmektedir. Ancak, kamunun ekonomideki payı kademeli olarak gerilemektedir.

Başlıca ticaret merkezleri Şam, Halep, Lazkiye, Tartus, Deyrizor ve Humus; petrol sanayinin merkezi ise Deyrizor çevresi ile Halep ve Banyas'taki rafinerilerdir. Tekstil ve seramik gibi hafif sanayi üretiminin ve gıda işleme tesislerinin çoğu, tarım alanlarına yakın olan Şam, Halep ve Humus'ta bulunmaktadır. Ülkenin iki büyük liman şehri olan Lazkiye ve Tartus uluslararası ticaretin merkezi iken, kuzeydeki Banyas'tan petrol ihracatı yapılmaktadır. Ülkenin doğusu daha az gelişmiş olmasına rağmen, Haseke şehri tarımsal faaliyetlerin yoğunluğu nedeniyle komşu illerden göç almaktadır. Deyrizor ve Palmira, yeni petrol ve doğal gaz alanları bulunması ile iç savaşın başlamasına kadar hızla büyüyen şehirlerdir.

Büyük kısmı iç piyasada tüketilen tarımsal ürünlerin çoğu ülkenin kuzeyinde ve Halep-Şam hattının batısında üretilmektedir. Hükümetin pamuk ve tahıl piyasalarına müdahaleleri devam ettiğinden, tarımda özel sektör faaliyetleri, daha az stratejik önem arz eden meyve üretimi gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır.

Ülkedeki iç karışıklıklar tüm ekonomik faaliyetlerde ciddi anlamda küçülmeye neden olmuştur. Ülkenin en önemli sanayi merkezlerinde faaliyetler durma noktasındadır.

Son dönemde rejimin kontrolünü ele geçirdiği bölgelerde yeniden inşa ve temel hizmetlerin yeniden sağlanması amacıyla çalışmalar yapılmaktadır.

Hükümet, bir taraftan Mart 2011'de başlayan ve zamanla iç savaş boyutuna ulaşan siyasi istikrarsızlığın bir yandan da uluslararası yaptırımların körüklediği ekonomik faaliyetlerdeki çöküntüyle mücadelede büyük sorunlar yaşamaktadır. Ülkede, temel ihtiyaçların karşılanması dışında bir ekonomik politikadan bahsetmek mümkün değildir.

Ülke ekonomisi ile ilgili diğer bir husus ise, dış yardımlar olup, tahıl ve akaryakıt dahil olmak üzere pek çok ihtiyaç maddesi dışardan temin edilmektedir. Ülkedeki iç karışıklıklar SYP'nin değer kaybetmesine ve enflasyonun artmasına neden olmuştur.

Siyasi istikrarsızlık öncesinde, kamunun ekonomideki ağırlığının azaltılması; özel sektörün, yabancı sermayenin ve rekabet ortamının teşvik edilmesi amacıyla gerçekleştirilen ekonomik reformların olumlu etkileri sonucunda ülkeye yapılan yabancı yatırımlar, ülkedeki istikrarın artması ile faaliyetlerini sona erdirmiştir.

Ülke ekonomisinde önemli yer tutan ve başlıca ihraç ürünü olan petrol üretimi, petrol bölgelerinin hükümet dışı güçlerin eline geçmesi sonucu önemli ölçüde azalmıştır.

Suriye ekonomisini etkileyen diğer bir önemli husus ise iç karışıklıkların başlaması ile uygulamaya konulan kısıtlama ve ambargolardır. Özellikle, Suriye petrolünün önemli bir kısmının alıcısı konumundaki AB'nin petrol ithalatına getirdiği yasak Suriye ekonomisini olumsuz etkilemiştir. Ancak, zaman içerisinde ülkedeki petrol üretiminin durması öne çıkmış ve Suriye'nin petrol ihracatına uygulanan yasaklar anlamını yitirmiştir.

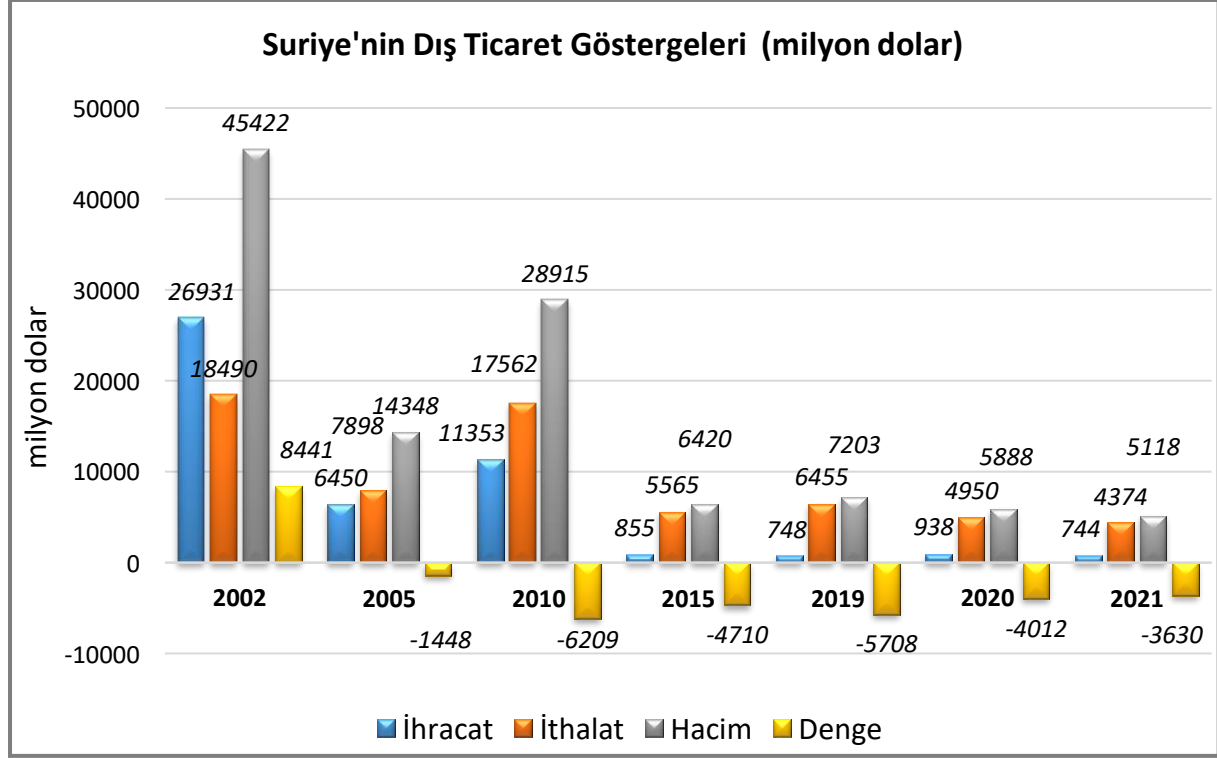
Son olarak, ülkede yaşanan iç karışıklıklar, ekonomi ile ilgili sağlıklı verilere ulaşılmasını imkansız hale getirmiştir. Ayrıca, ülkedeki şartlar sürekli değişmekte olup, her iki durum Suriye'nin geleceği ile ilgili ekonomik ve siyasi belirsizlikler artmış olup, geleceğe ilişkin tahmin yapılmasını güçleştirmektedir.

Ülkede yaşanan iç savaş ve uygulanmakta olan uluslararası yaptırımlar ülkedeki ekonomik faaliyetleri büyük ölçüde kesintiye uğratmıştır. Dolayısıyla ülkenin ekonomik göstergelerinin tamamı bozulmuştur. Üretim, ihracat ve ithalat gerilerken gelirlerin azalmış ve bütçe dengesi büyük oranda bozulmuştur. Aynı şekilde, döviz gelirlerinin gerilemesi döviz kurlarındaki istikrarın bozulmasına yol açmıştır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap – Mirror Data/Suriye

Suriye'nin, merkezi planlı ekonomik sistemden 2000'li yılların başında serbest piyasa ekonomisine geçiş sürecine girmesiyle dış ticaret hacmi artmış; buna paralel olarak dış ticareti açık vermeye başlamıştır. 2007-2011 döneminde dış ticaret açığı yıllık 7-10 milyar dolar aralığında gerçekleşmiştir. Mart 2011'de başlayan karışıklıkların iç savaşa dönüşmesi ve uygulanan uluslararası yaptırımlar nedeniyle ülkenin dış ticareti hızla gerilemeye başlamıştır. İç savaş öncesine göre 2010 yılında yaklaşık 29 milyar dolar olan dış ticaret hacmi 2020 5,1 milyar dolara gerilemiştir.

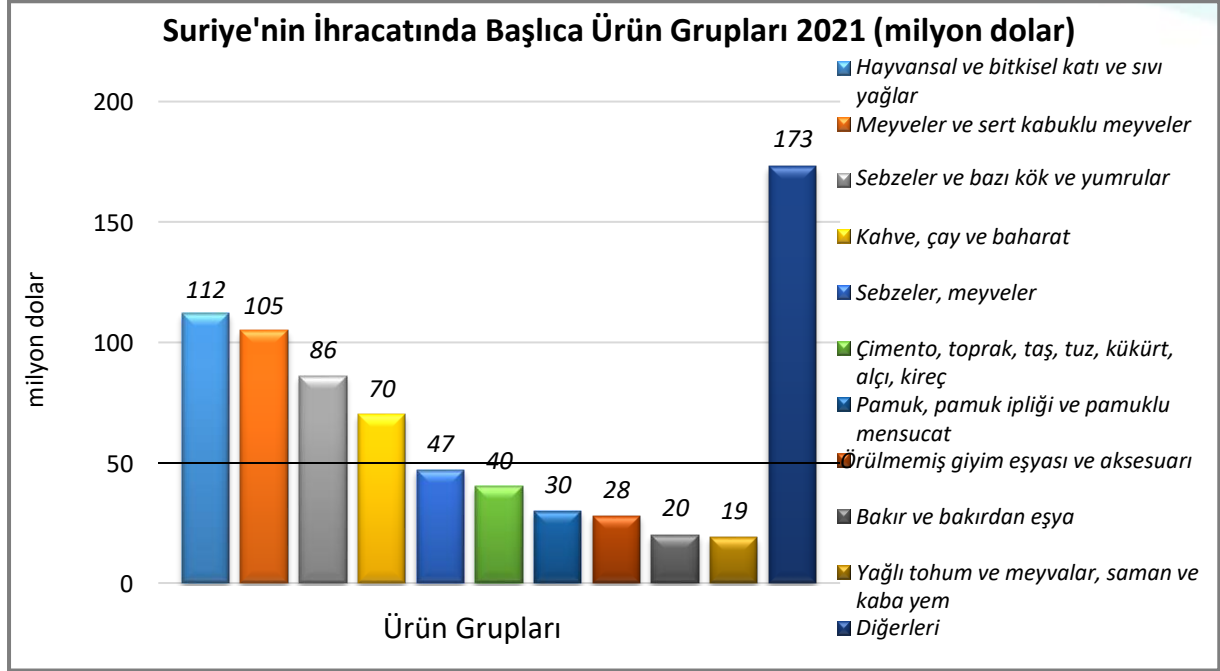
Son yirmi yıllık dönemde Suriye'nin dış ticaretine baktığımızda çoğunlukla dış ticaret açığı verdiği görülmektedir. 2021 yılında 744 milyon dolarlık (%21 azalan) ihracatla Suriye dünyada 162. sırada yer almıştır. Aynı yıl 2021 yılında 4 milyar dolarlık (%12 azalan) ithalatla dünyada 139. sıradadır.

Suriye'nin dünyaya ihracatında en önemli ürünler, zeytinyağı, domates, baharat, kabuklu meyveler, kalsiyum fosfatlar, pamuk, kayısı, kiraz, şeftali, erik, bakır, elma, armut, ayva ve konserve sebzelerdir.

Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürünler, şeker, petrol yağları, ayçiçeği, buğday unu, hayvan yemi, pirinç, çimento, inşaat demiri, aşı ve etilen polimerleridir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

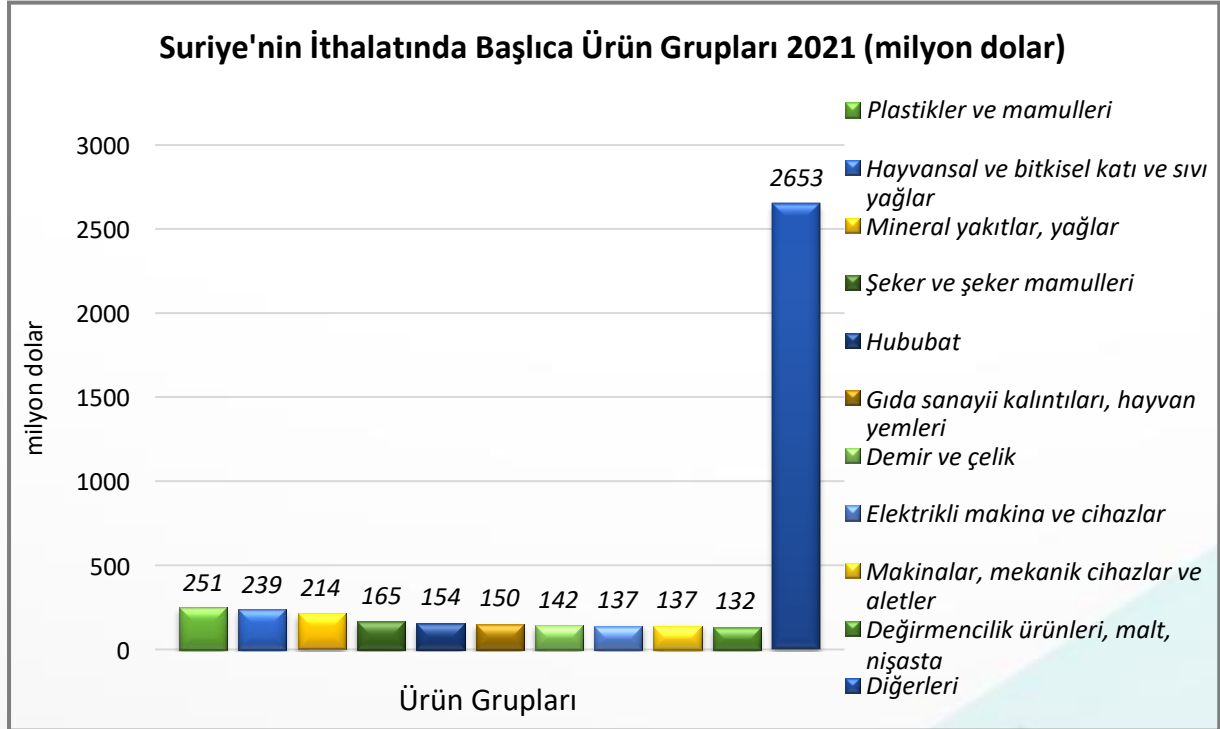
İhracat

Kaynak: Trademap – Mirror Data/Suriye

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap – Mirror Data/Suriye

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

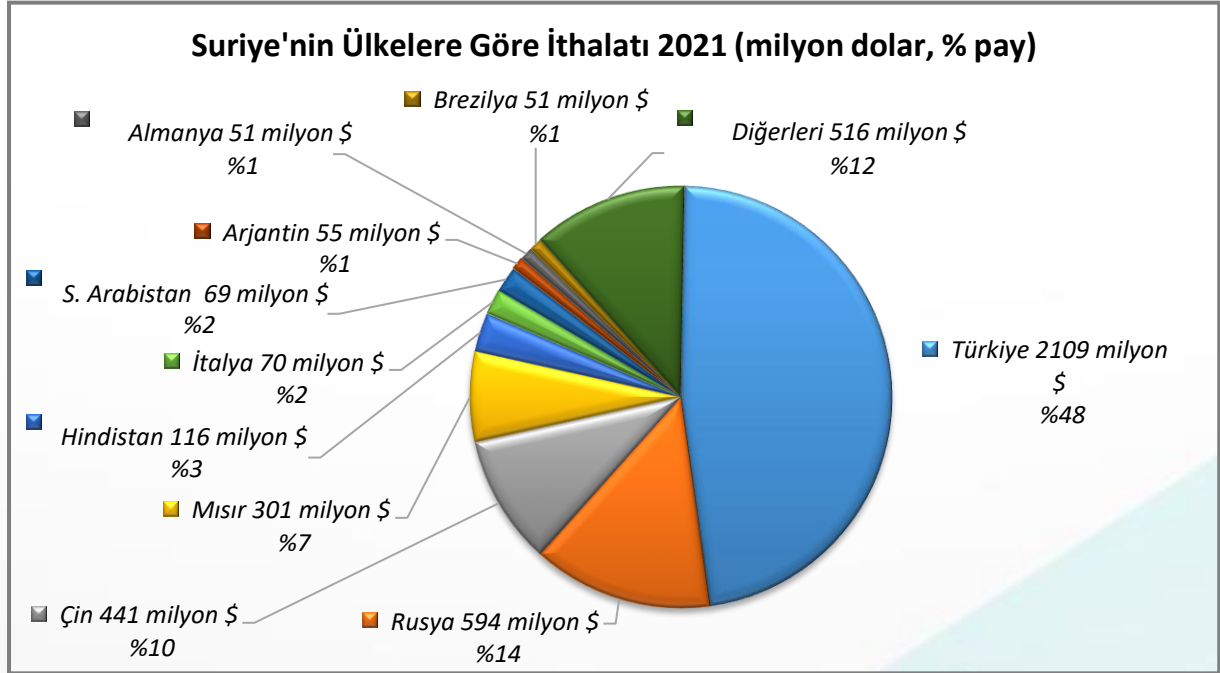
İhracat

Kaynak: Trademap – Mirror Data/Suriye

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap – Mirror Data/Suriye

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Suriye iç savaş öncesinde ihracat ve yatırımlar açısından Orta Doğu'nun en dinamik pazarlarından biri haline gelmişti. Serbest piyasa ekonomisine geçiş yolunda atılan adımlar ve artan petrol gelirleri, Suriye ekonomisinin hızla büyümesine katkıda bulunmuş, böylece Suriye pazarında yabancı firmalar için pek çok iş imkanı açılmıştı. Gelişen petrol ve doğal gaz sanayi, altyapı projeleri ve tüketim mallarına yönelik talep artışı; yabancı firmaların Suriye'yi cazip bir pazar olarak görmelerini sağlamıştı.

2007 yılında yürürlüğe giren 8 sayılı Yatırım Kanunu ve aynı yıl kurulan Yatırım Kurulu, Suriye'ye doğrudan yabancı sermaye girişini hızlandıran önemli adımlar olmuştur.

Ancak, 2011'de başlayan çatışmaların bir iç savaşa dönüşmesi yabancı yatırımların durmasına yol açmıştır.

8 Sayılı Yeni Yatırım Kanunu

Ülkeye yabancı yatırımları çekmek ve yatırım mevzuatını kolaylaştırmak amacıyla 1991 yılında yürürlüğe koyulan 10 sayılı Yatırım Kanunu, 1 Ocak 2007 tarihinde yürürlüğe giren 8 sayılı Yeni Yatırım Kanunu ile birlikte yürürlükten kalkmıştır. 8 sayılı Yeni Yatırım Kanunu'nu hakkında Suriye Yatırım Ajansı'nın web sitesinden (www.syriainvestmentmap.org) detaylı bilgi edinilebilir.

Yeni yatırım kanunu ile yerli ve yabancı yatırımcılar arasındaki ayrımcılık ortadan kaldırılmıştır. Yabancı yatırımcıların gayrimenkul satın almalarına ve vergi sonrası karlarını yılda 1 kez yurt dışına döviz olarak çıkarmalarına izin verilmiştir. Ayrıca yatırım projelerinde kullanılmak üzere Suriye'ye getirilen 5 yaşına kadar makineler ve toplu taşıma araçları gümrükten muaf tutulmuştur.

Ayrıca yatırımcıya Suriye'de istediği kapasitede bir arazi ve mülk edinebilme hakkı tanınmıştır. Ulusal çıkarların söz konusu olduğu durumlar dışında bu mülkler ve topraklar yatırımcıların elinden alınamamaktadır. Yatırımcıya kendisi ve ailesi için edindiği mülkte yıllık ikamet verilebilmekte, fabrikanın kurulmasından sonra Suriye dışından uzman işçi getirilmesi durumunda bu işçilere de yıllık ikamet verilebilmektedir. Fabrikada çalışmak üzere dışarıdan getirilen uzmanlar ve işçiler, maaşlarının %50'sini ülkelerine havale edebilmekte ve hizmetleri sonunda tazminatlarının tamamını ülke dışına çıkarabilmektedir. Yatırımcı da iş bittikten sonra fabrikasında kullandığı araç ve gereçleri istediği zaman ve şekilde yurt dışına çıkarabilmektedir.

İhalelerin Takibi

Suriye'deki ekonomik faaliyetlerin büyük kısmı devletin kontrolünde olduğu için, kamu ihalelerine katılım önem arz etmektedir. Ancak kamuya ihracat gerçekleştirmek, özel sektöre nispeten karmaşık ve zordur. Suriye'de kamu sektörü özellikle 20.000 Dolar'a kadar olan

küçük alımlarda direkt satın alma, büyük anlaşmalar söz konusu olduğunda ise ihale yoluyla alımlarını gerçekleştirmektedir. Zaman zaman da takas yöntemine başvurulmaktadır. Kamu ihaleleri, ilgili kamu kurumlarının ve Bakanlıkların web sitelerinden takip edilebilir. Suriye'deki ihaleler için Türkiye Suriye Ticaret ve İrtibat Ofisi'nin web sitesinden (www.suriyeticaretofi.org) yararlanılabilir.

Yabancı firmalar Suriye'de açılan ihalelere doğrudan veya temsilcileri aracılığı ile katılabilir, kamu kurumlarından iş almış yerli firmalar ile işbirliği yapabilirler. Bunun için firmanın kendi ülkesindeki Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı olması ve kendi ülkesinde kamuya hizmet etmemesi gerekmektedir. Ayrıca daha önce Suriye hükümetinin açtığı ihalelere katılmaktan men edilmemiş olmak ve İsrail boykotuna uymak da zorunludur.

Serbest Bölgeler

Suriye'de toplam 11 adet serbest bölge bulunmaktadır. Bu serbest bölgeler Tartus, Lazkiye Limanı, Lazkiye, Halep, Adra, Şam, Şam Uluslararası Havalimanı, Aiyaroubuia, Homs, Tartus Limanı ve Deir al-Zour'da bulunmaktadır. Yakın zamanda İdlib'de de bir serbest bölge kurulması planlanmaktadır. Suriye'deki serbest bölgelerde sunulan avantajlar ile ilgili bilgi edinmek için Suriye Serbest Bölgeler İdaresi web sitesinin incelenmesi faydalıdır www.freezones.com.sy.

Organize Sanayi Bölgeleri

Suriye'de yabancılar belirlenmiş olan bölgelerde (organize sanayi bölgeleri) %100 kendi sermayeleri ile şirket kurabilmektedir. Bu bölgelerde teşvik kapsamına giren projelere 5 yıl vergi muafiyeti tanınmaktadır. Bu süre Suriyeli bir ortak olması halinde 2 yıl, üretimin %50'sinden fazlasının ihracat olması halinde +2 yıl ve Suriye Devleti ile çalışma durumunda +2 yıl daha uzayabilmektedir. O bölgenin sanayisini tamamlayıcı veya o bölgede olmayan bir sanayi dalında veya Suriye ithalatını azaltıcı şekilde faaliyet gösteren şirketlere birtakım öncelik ve istisnalar da tanınabilmektedir.

Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	47,0	9,0	12,0	18,0	18,0	-	-
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,5	1,4
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-1	-1	-1	-1,2	-1,04	-	-

(* Tahmini Veriler)

Kaynak: EIU

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye ile Suriye arasındaki ticarete özellikle 1 Ocak 2007’de yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması (STA) sonrasında çok önemli artışlar kaydedilmiş, Anlaşma’nın olumlu etkileri iki yılda kendini göstermiştir. Nitekim Suriye’ye 2008 yılı ihracatımız 2006 yılının yaklaşık iki katına ulaşmıştır. 2009 ve 2010 yıllarında da ihracattaki artış eğilimi devam etmiştir.

Suriye’de Mart 2011’de başlayan yönetim karşıtı gösterilerin aşırı güç kullanılarak bastırılması uluslararası toplumun tepkisine yol açmıştır. ABD ve AB Suriye yönetimine karşı ekonomik ve siyasi yaptırım uygulamaya başlamıştır. Bu ülkeleri 27 Kasım 2011’de Arap Birliği ve 30 Kasım 2011’de Türkiye’nin aldığı yaptırım kararları izlemiştir.

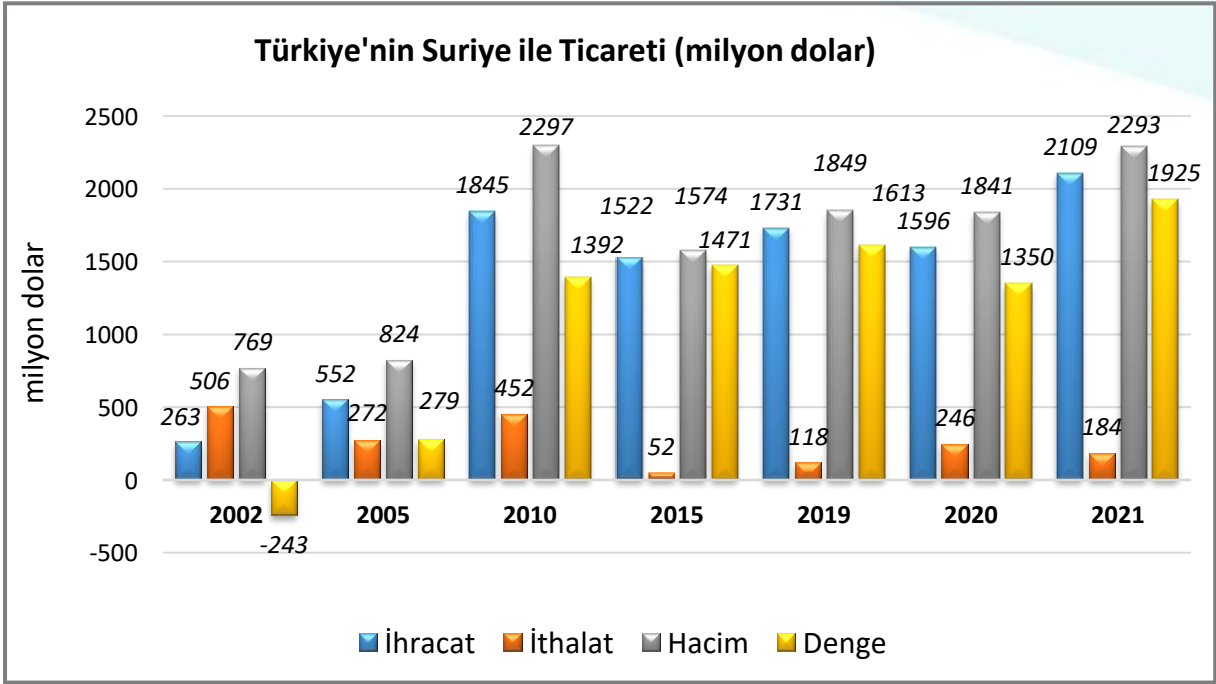
Türkiye’nin yaptırımları arasında; Suriye Merkez Bankası ile ilişkilerin durdurulması, Suriye hükümetinin Türkiye’deki finansal mal varlıklarının dondurulması, Suriye hükümeti ile kredi ilişkilerinin durdurulması, Suriye Ticaret Bankası ile işlemlerin durdurulması ve Suriye’deki altyapı projelerinin finansmanı için imzalanan Eximbank kredi anlaşmasının askıya alınması gibi önemli ekonomik kararlar mevcuttur.

Suriye, 4 Aralık 2011’de, STA anlaşmasının askıya alınması ve Suriye’den geçişlerde ek gümrük harcı alınması da dahil olmak üzere Türkiye’ye bir dizi karşı yaptırım kararları almıştır.

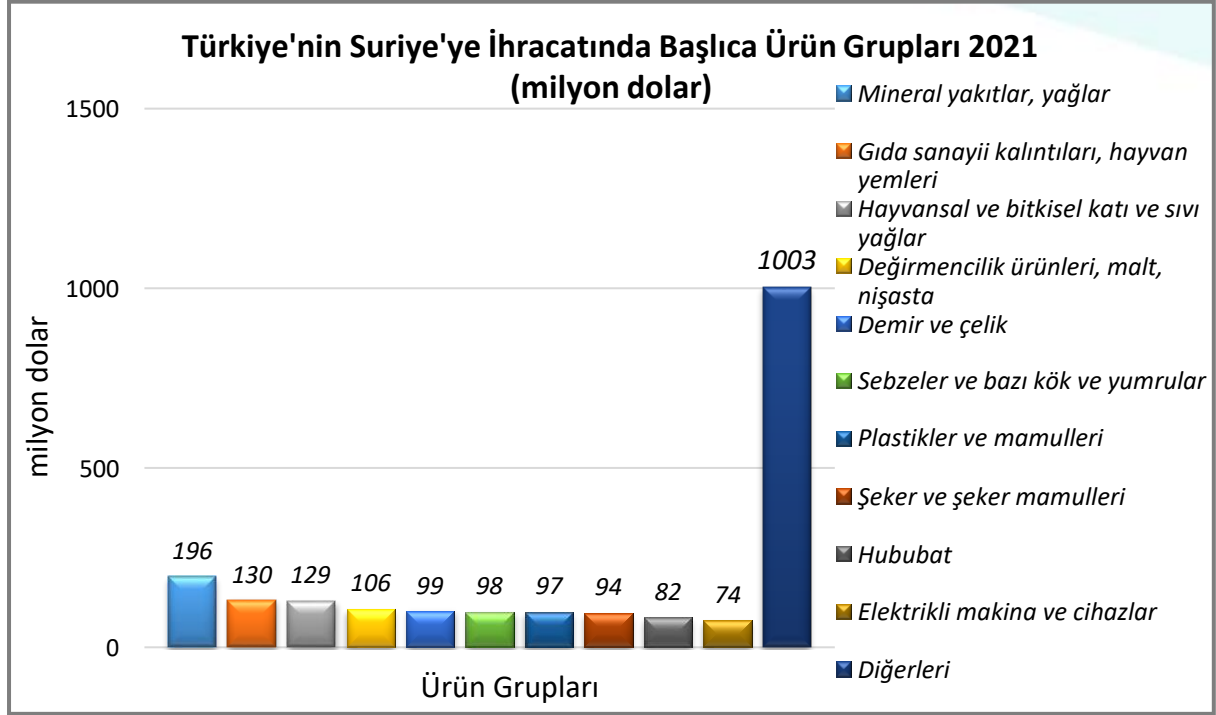
Türkiye de 14.12.2011 tarihli ve 28142 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2011/2516 sayılı İthalat Rejimi Kararı’na Ek Karar ile ülkemiz ve Suriye arasında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşmasını askıya almıştır. Aynı tarih ve sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2011/2517 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile “Suriye Arap Cumhuriyeti Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar” da uluslararası hukuk hükümleri ve mütekelilik ilkesi çerçevesinde yürürlükten kaldırılmıştır. Bu durum hali hazırda devam etmektedir.

Söz konusu gelişmeler sonucu iki ülke arasındaki ticaret, özellikle 2011 yılının son çeyreğinden itibaren hızla daralmaya başlamıştır. 2010 yılında 2,3 milyar dolar olan dış ticaret hacmi 2020 yılında da 2,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye-Suriye Dış Ticareti

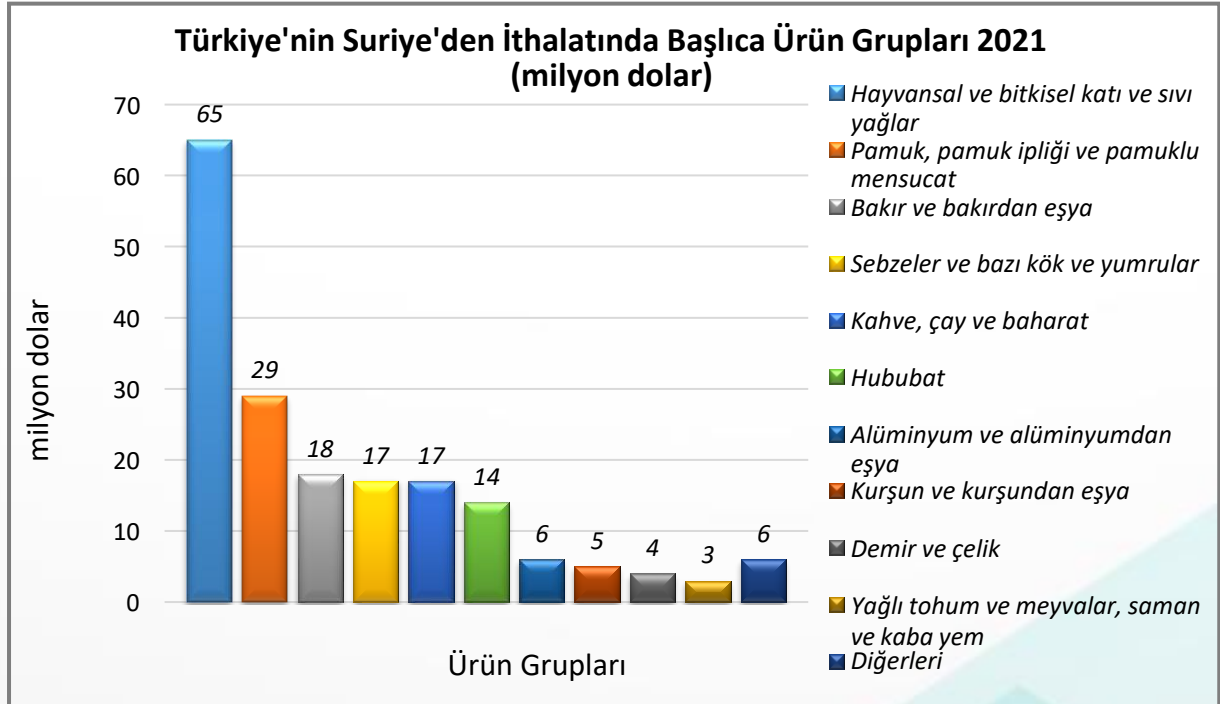
Türkiye'nin Suriye'ye İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Suriye'den İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:**EK-1: Suriye'nin İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (%, 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			747 570	938 162	743 581	100	-20,7
1.	1509	Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	123 250	122 666	110 558	14,9	-9,9
2.	702	Domates (taze/soğutulmuş)	27 774	34 845	48 068	6,5	37,9
3.	909	Anason, rezene, kişniş, kimyon, kimyonu tohumu ve ardıç meyveleri	72 547	72 995	43 841	5,9	-39,9
4.	802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	47 413	46 187	39 163	5,3	-15,2
5.	2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	22 014	44 678	38 966	5,2	-12,8
6.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	1 733	32 115	29 267	3,9	-8,9
7.	809	Kayısı, kiraz, şeftali, erik ve çakal eriği (taze)	17 056	23 761	17 556	2,4	-26,1
8.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	3 826	2 719	17 370	2,3	538,8
9.	808	Elma, armut ve ayva (taze)	27 415	18 676	17 039	2,3	-8,8
10.	711	Geçici olarak konserve edilmiş sebzeler	9 459	10 736	16 572	2,2	54,4
11.	2008	Yer fıstığı ve diğer kabuklu yemiş ve meyve konserveleri	1 786	1 897	15 693	2,1	727,3
12.	910	Zencefil, safran, zerdeçal, kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharat	15 018	19 556	14 515	2	-25,8
13.	1001	Buğday ve mahlut	0	27 313	13 684	1,8	-49,9
14.	5101	Yün ve yapağı (kardesiz/taranmamış)	10 750	13 186	13 397	1,8	1,6
15.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	8 822	11 271	11 449	1,5	1,6

Kaynak: Trademap – Mirror Data/Suriye

EK-2: Suriye'nin İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (%, 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			6 455 368	4 949 812	4 374 047	100	-11,6
1.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	117 090	102 423	144 967	3,3	41,5
2.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	145 920	161 064	143 581	3,3	-10,9
3.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	112 017	86 977	138 745	3,2	59,5
4.	1101	Buğday unu	126 155	83 993	117 360	2,7	39,7
5.	2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	69 149	48 146	90 907	2,1	88,8
6.	1006	Pirinç	75 281	85 167	77 782	1,8	-8,7
7.	2523	Çimento	38 931	43 417	70 490	1,6	62,4
8.	7214	İnşaat demiri	70 359	55 514	67 936	1,6	22,4
9.	3002	Serum, aşı, toksin vb. Ürünler	45 387	25 780	61 460	1,4	138,4
10.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	64 175	40 283	51 550	1,2	28
11.	713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	63 598	66 352	47 551	1,1	-28,3
12.	903	Çay	59 861	62 248	45 963	1,1	-26,2
13.	407	Kuş ve kümes hayvanlarının kabuklu yumurtaları	45 874	47 509	44 840	1	-5,6
14.	810	Diğer meyveler (taze)	11 516	23 762	41 365	0,9	74,1
15.	1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	12 573	13 090	41 284	0,9	215,4

Kaynak: Trademap – Mirror Data/Suriye

EK-3: Suriye'nin Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		747 570	938 162	743 581	100	-20,7
1.	S. Arabistan	149 988	201 111	320 613	43,1	59,4
2.	Türkiye	117 716	245 610	184 312	24,8	- 25
3.	Mısır	94 327	72 246	57 616	7,7	-20,3
4.	Ukrayna	2 313	10 259	21 126	2,8	105,9
5.	Almanya	16 862	18 183	20 363	2,7	12
6.	Hindistan	15 750	14 921	16 094	2,2	7,9
7.	Sırbistan	11 485	17 961	15 932	2,1	-11,3
8.	İspanya	18 060	8 732	13 931	1,9	59,5
9.	Rusya	3 971	8 157	12 448	1,7	52,6
10.	ABD	6 265	10 341	10 088	1,4	-2,4
11.	Hollanda	7 979	10 065	8 371	1,1	-16,8
12.	Belçika	3 692	5 486	8 139	1,1	48,4
13.	İsveç	4 210	5 773	7 002	0,9	21,3
14.	İtalya	5 032	5 062	6 561	0,9	29,6
15.	Fransa	4 876	6 585	6 094	0,8	-7,5

Kaynak: Trademap – Mirror Data/Suriye

EK-4: Suriye'nin Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2019	2020	2021	Pay (% 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		6 455 368	4 949 812	4 374 047	100	-11,6
1.	Türkiye	1 730 841	1 595 784	2 108 816	48,2	32,1
2.	Rusya	169 874	182 616	594 438	13,6	225,5
3.	Çin	1 315 799	833 605	441 271	10,1	-47,1
4.	Mısır	280 638	288 657	301 132	6,9	4,3
5.	Hindistan	159 434	123 734	116 489	2,7	-5,9
6.	İtalya	131 442	68 199	69 849	1,6	2,4
7.	S. Arabistan	529	42	69 001	1,6	164188,1
8.	Arjantin	69 183	69 970	55 334	1,3	-20,9
9.	Almanya	98 152	67 166	51 054	1,2	- 24
10.	Brezilya	64 555	55 893	50 890	1,2	- 9
11.	Belçika	49 118	26 876	50 307	1,2	87,2
12.	Hollanda	70 654	57 367	43 605	1	- 24
13.	Malezya	40 016	25 510	42 375	1	66,1
14.	İspanya	58 059	42 646	39 208	0,9	-8,1
15.	Fas	65 746	47 669	38 651	0,9	-18,9

Kaynak: Trademap – Mirror Data/Suriye

Ek-5: Türkiye'nin Suriye'ye İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (%, 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			1 730 841	1 595 784	2 108 816	100	32,1
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	100 077	148 825	127 653	6,1	-14,2
2.	1101	Buğday unu	97 507	58 399	101 464	4,8	73,7
3.	2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	63 706	45 651	87 337	4,1	91,3
4.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	59 394	55 667	86 988	4,1	56,3
5.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	16 583	20 322	82 757	3,9	307,2
6.	2523	Çimento	36 599	42 881	70 463	3,3	64,3
7.	7214	İnşaat demiri	61 235	49 278	67 584	3,2	37,1
8.	407	Kuş ve kümes hayvanlarının kabuklu yumurtaları	45 049	46 177	44 803	2,1	-3
9.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	37 072	36 553	39 307	1,9	7,5
10.	1517	Hayvansal ve bitkisel yağlar ve bunların fraksiyonları	19 544	19 899	38 373	1,8	92,8
11.	713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	30 281	33 753	36 142	1,7	7,1
12.	1006	Pirinç	22 348	27 240	34 274	1,6	25,8
13.	2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	27 026	15 565	28 609	1,4	83,8
14.	702	Domates (taze/soğutulmuş)	8 059	17 599	28 483	1,4	61,8
15.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	13 773	14 810	26 969	1,3	82,1

Kaynak: Trademap

Ek-6: Türkiye'nin Suriye'den İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	Pay (%, 2021)	Değişim (%, 2020- 2021)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			117 716	245 610	184 312	100	-25
1.	1509	Zeytinyağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	55 430	68 198	64 789	35,2	-5
2.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	1 733	32 115	29 252	15,9	-8,9
3.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşimleri (ham)	3 826	2 716	17 370	9,4	539,5
4.	1001	Buğday ve mahlut	0	27 259	13 677	7,4	-49,8
5.	909	Anason, rezene, kişniş, kimyon, kimyonu tohumu ve ardıç meyveleri	18 680	19 264	12 177	6,6	-36,8
6.	711	Geçici olarak konserve edilmiş sebzeler	5 176	5 711	10 073	5,5	76,4
7.	713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	5 330	12 784	6 899	3,7	-46
8.	7601	İşlenmemiş alüminyum	5 029	5 029	6 429	3,5	27,8
9.	910	Zencefil, safran, zerdeçal, kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharat	1 808	4 384	4 598	2,5	4,9
10.	7801	İşlenmemiş kurşun	0	825	4 526	2,5	448,6
11.	7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	13	254	3 728	2	1367,7
12.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	15	763	3 340	1,8	337,7
13.	802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	919	3 067	1 742	0,9	-43,2
14.	4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırpıntıları	0	0	776	0,4	0
15.	1003	Arpa	10 117	51 462	600	0,3	-98,8

Kaynak: Trademap

Tire'den Suriye'ye İhraç Edilen Ürünler

KONFEKSİYON DIŞ GIYİM		11,25	
DERİ SARACİYE EŞYASI		0,85	
CANLI HAYVAN.HAYVANSAL ÜRÜN.. SÜT VE SU ÜRÜN. SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ	233.250 ,00		
TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİ SİGARALAR.PUROLAR	1.179.2 10,00	10.762.8 92,45	5.684.6 64,44
KİMYA BARUT.PATLAYICI MADDELER VE TÜREVLERİ		50,00	
KİMYA PLASTİKLER VE MAMÜLLERİ		158,77	95,99
AĞAÇ VE ORMAN ÜRÜNLERİ KAĞIT VE KARTON	740.379 ,21	619.152, 93	752.030 ,88

